

Afscheid Harry Hosper

Het Platform Ecologische Herstel Meren en Plassen verzorgde op 1 december een symposium rond de pensionering van één van zijn grondleggers, Harry Hosper van Rijkswaterstaat Waterdienst.

De titel van de door ruim 150 mensen bezochte bijeenkomst 'Clearing Lakes Revisited' verwees naar het proefschrift van Hosper over de relaties tussen nutriënten, lichtcondities, de groei van (blauw)algen en ecosysteem-elementen als vissen, zoöplankton en waterplanten. Dit alles met een praktisch oog voor het verbeteren van de waterkwaliteit en het verminderen van effecten van eutrofiëring. Hosper was trekker van de beide eerste CUWVO-eutrofiëringsonderzoeken, die de basis vormden voor de latere normstellingen voor doorzicht, chlorofyl en nutriënten.

In de jaren '80 introduceerde hij Actief Biologisch Beheer in Nederland als mogelijke maatregel om de algengroei te verminderen en de kwaliteit van het ecosysteem te verbeteren. Dit was een sterke stimulans voor een hele generatie van waterbiologen in hun strijd tegen de kwalijke effecten van vermessing van het oppervlaktewater. De inzichten, verkregen met proeven en praktijktoepassingen, hebben de basis gelegd voor de sterke verbetering van de kwaliteit van het Veluwemeer en andere meren, zoals die vanaf de jaren '90 werden gerealiseerd. Er ontstond een totale ecosysteemaanpak, waarbij het terugdringen van de belasting met nutriënten, in combinatie met andere herstelmaatregelen, een centrale plaats innam. Ervaringen en kennis op dit vlak werden en worden gedeeld binnen het Platform Ecologisch Herstel Meren en Plassen. In het eerste decennium van deze eeuw was Hosper betrokken bij het verbeteren van de kwaliteit van grote wateren als het IJsselmeer,

Markermeer en Volkerak-Zoommeer. Ook was hij initiator van de Werkgroep Routekaart Heldere Meren en van de vijfde eutrofiëringsonderzoek die in 2010 verscheen.

Friese merengebied

Tijdens het symposium werd duidelijk dat de strijd tegen eutrofiëring zeker niet gewonnen is. Dit bleek al tijdens het ochtendprogramma, waarin een aantal sprekers aan de hand van duidelijke voorbeelden uitleg gaf hoever we hierin staan en welke rol het werk van Harry Hosper daarin speelde. Theo Claassen (Wetterskip Fryslân) schetste de ontwikkelingen in het Friese merengebied. Ondanks een duidelijke afname van nutriëntengehalten en algengroei is nog geen sprake van herstel van de ecologie. De grote brasemstand in de meren vormt een belemmering voor het ontstaan van helder water. Gerard ter Heerdt (Waternet) schetste de kwaliteitsontwikkeling van de Loosdrechtse Plassen vanaf de vooroorlogse periode tot nu. De afgelopen jaren heeft Hosper bij het voorbereiden van maatregelen een belangrijke rol gespeeld.

Eddy Lammens (Rijkswaterstaat Waterdienst) ging in op de aanpak die bij de Veluwerandmeren leidde tot een sterke kwaliteitsverbetering. Ook de onzekerheden waarmee men te maken had en hoe men daarmee is omgegaan kwamen onder de aandacht. Harry speelde hierin een sturende rol. Ruurd Noordhuis (Deltares) sloot het ochtendprogramma af door te beginnen met de invloed van de Romeinen op de waterhuishouding van het huidige IJsselmeergebied. Via het werk van Lely belandde hij in de

huidige tijd. Hij ging in op recente ontwikkelingen wat betreft de kwaliteit van water en ecosysteem (minder vogels, meer waterplanten) en de mogelijkheden hierin te sturen.

Erik Jeppesen (universiteit van Århus, Denemarken) beet de spits af van het internationale middagedeelte door in te gaan op de gevolgen van klimaatverandering op de waterkwaliteit. Een warmer en grilliger klimaat versterkt de eutrofiëring; dit is op diverse plaatsen al zichtbaar. Maatregelen gericht op bestrijding van eutrofiëring moeten daarom krachtiger worden, willen ze effectief zijn. Brian Moss (University of Liverpool, Verenigd Koninkrijk) ziet parallellen tussen ecologische processen in meren en gebeurtenissen die we in de samenleving zien. Inzicht in ecologische principes is van belang bij het zoeken naar oplossingen voor problemen in de samenleving.

Harry Hosper zelf had het laatste woord en schetste de ontwikkeling die hij in zijn loopbaan doormaakte, de groep van deskundigen waarmee hij bij Rijkswaterstaat en daarbuiten samenwerkte en de plannen voor de toekomst. De bijeenkomst werd afgesloten met het uitreiken van het erelidmaatschap van het Platform Ecologisch Herstel Meren en Plassen aan Hosper.

Guido Waajen (Waterschap Brabantse Delta, voorzitter Platform Ecologisch Herstel Meren en Plassen)

Marten Scheffer neemt muzikaal afscheid van Harry Hosper.

